

РЕШЕНИЕ

№ 525

гр. Благоевград, 23.12.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – БЛАГОЕВГРАД, ЧЕТИРИНАДЕСЕТИ СЪСТАВ,
в публично заседание на двадесет и четвърти ноември през две хиляди
двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Катя Сукалинска

при участието на секретаря Лозена Димитрова
в присъствието на прокурора Евгения Христова Стоянова (ОП-Благоевград)
като разгледа докладваното от Катя Сукалинска Гражданско дело №
20201200100818 по описа за 2020 година

Производството по настоящото гр.д.№818/2020г. по описа на Окръжен съд-Благоевград е образувано по искова молба на Н. СЛ. П., ЕГН *****, с постоянен адрес гр.Б, ул. К.М, чрез адв.А.Р., против П РБ, представлявана от главния прокурор, с адрес гр.С, бул. В

В исковата молба са изложени твърдения, че с Постановление за предварително задържане от 13.12.1997г. ищецът Н. СЛ. П. е задържан за 24 часа, считано от 13.12.1997г. - 15:30 часа, като заподозрян за извършване на престъпление по чл.212, ал.4 от НК във вр. с чл.20, ал.2 от НК /в ред. към 1997г./. Впоследствие това задържане било продължено от страна на прокуратурата за още три дни до 16.12.1997г. Твърди се, че с Постановление за привличане на обвиняем и вземане на мярка за неотклонение от 16.12.1997г. по следствено дело №242/1997г. по описа на Окръжна следствена служба – Благоевград, Н. СЛ. П. бил привлечен като обвиняем за престъпление по чл.212, ал.4 от НК във вр. с чл.20, ал.2 от НК за това, че в съучастие с Р.К.Щ от Благоевград е съставил документи с невярно съдържание /справки декларации за теглене на данъчен кредит/, на стойност 169 милиона лева и е получил без правно основание сумата /възстановен ДДС/ с намерение да я присвои от ТДУ-Благоевград, като му била наложена мярка за неотклонение „задържане под стража“, която започнала да се изпълнява незабавно предвид факта, че Н. СЛ. П. вече бил задържан. Впоследствие по отправено до Окръжен съд-Благоевград искане за замяна на мярката за неотклонение „задържане под стража“ с по-лека, прокуратурата изразила становище за неоснователност на искането. С Определение от

13.01.1998г. по ЧНД №2/1998г. Окръжен съд-Благоевград оставил без уважение искането на ищеца за изменение на взетата по отношение на него мярка за неотклонение „задържане под стража“. Докато е траела взетата мярка Н. СЛ. П. предприел гладна стачка, Сочи се още, че с Определение №2482/03.07.1998г. по ЧНД №147/1998г. на Окръжен съд-Благоевград е изменена взетата по отношение на Н. СЛ. П. мярка за неотклонение „задържане под стража“ в „Парична гаранция“ в размер 1 млн. лв., поради изтичане на шестмесечния срок по чл.222, ал.3 от НПК. На същия ден - 03.07.1998г. паричната гаранция била заплатена от Н. СЛ. П. и той бил освободен от ареста. Впоследствие му била наложена забрана да пътува извън пределите на Република България.

Твърди се още, че поради бездействието на разследващите органи и неизвестността за хода на следственото дело, както и продължителния период изтекъл от повдигането на обвинението, друг обвиняем /Росен Щерев/ сезирал Окръжен съд-Благоевград с молба по чл.239а, ал.1 от НПК /отм./. С Определение №980/16.12.2003г. по ЧНД №1197/2003г. на Окръжен съд-Благоевград следственото дело било върнато на ОП-Благоевград като бил даден двумесечен срок за внасяне на делото за разглеждане от съда. Молби по чл.239а, ал.1 от НПК /отм./ били подадени и от още трима от обвиняемите по следствено дело №242/1997г. на Окръжна следствена служба-Благоевград, като съдът се произнесъл по идентичен начин. Следственото дело било върнато за допълнително разследване. Даденият от съда двумесечен срок за приключване на разследването и внасянето му в съда не бил спазен, като последвали нови отделения на материали от следственото дело през месец февруари 2004г. и образуване на нови производства по отношение на Н. СЛ. П. и част от другите обвиняеми, съответно връщане на делата за доразследване, като на ищеца за пореден път било предявено ново обвинение. Така с Постановление за привличане на обвиняем от 10.02.2004г. по сл.д. №242/1997г. по описа на Окръжна следствена служба-Благоевград Н. СЛ. П. бил отново привлечен като обвиняем. Последвало и ново привличане с Постановление от 27.04.2004г. по същото следствено дело, като с новото постановление се приемало, че ролята на ищеца в извършване на престъплението била помагач. Поради това била променена и правната квалификация на престъплението - по чл.212, ал.4 във вр. с ал.1, пр.1 във вр. с чл.20, ал.4 и във вр. с чл.26, ал.1 от НК. В обстоятелствената част на Постановлението за привличане на обвиняем от 27.04.2004г. се посочвало, че Н. СЛ. П. умишлено е улеснил В.Д.Ч и Е.Е.Н. в извършване на престъпление по чл.212, ал.4 във вр. с ал.1, пр.1 във вр. с чл.20, ал.1 и във вр. с чл.26, ал.1 от НК /документна измама/ - чрез използване на документи с невярно съдържание - фактури, справки-декларации, митнически декларации, да получат без правно основание чуждо движимо имущество - възстановен данъчен кредит от републиканския бюджет на стойност 186 384 000 /неденоминирани/ лева, като присвоеното имущество е в особено големи размери и представлява особено тежък случай, като е попълнил данъчни

фактури с №05/28.03.1997г. и №06/31.03.1997г., като по този начин е действал като помагач.

Сочи се, че през месец ноември 2004г. е внесен от Окръжна прокуратура - Благоевград обвинителен акт, по който било образувано НОХД №1224/2004г., като по делото били проведени общо 29 открити съдебни заседания в периода от 08.02.2005г. до 09.09.2010г., като на всички ищецът е присъствал лично. По същото е произнесена оправдателна присъда от дата 09.09.2010г. За този период по делото били назначавани още трима съдии-докладчици, като след тях делото било довършено от първия съдия-докладчик. На 09.09.2010г. по делото е постановена оправдателна Присъда №134/09.09.2010г., като с определение от същата дата спрямо обвиняемия е отменена взетата мярка за неотклонение. По протест на ОП-Благоевград на 15.03.2011г. е образувано ВНОХД №233/2011г. по описа на САС, по което оправдателната присъда е отменена и делото е върнато за ново разглеждане от друг съдебен състав на ОС-Благоевград. Образувано било ново НОХД №207/2011г. по описа на ОС-Благоевград, което било прекратено и върнато на ДП заради допуснати процесуални нарушения. На 21.07.2011г. било образувано трето поред НОХД №355/2011г. по описа на ОС -Благоевград, което отново било прекратено и върнато на прокуратурата.

Сочи се, че от образуване на следствено дело №242/1997г. по описа на Окръжна следствена служба-Благоевград до внасяне на нов обвинителен акт през 2011г. били извършени огромен брой процесуално-следствени действия, множество от които с участието на ищеца. Многократно бил разпитван в качеството на обвиняем и давал обяснения, за което винаги съдействал и не създавал пречки.

На 14.11.2011г. по внесения от ОП-Благоевград нов обвинителен акт било образувано четвърто поред НОХД №561/2011г. по описа на ОС-Благоевград. С този обвинителен акт ищецът бил обвинен в извършване на престъпление по чл.212, ал.4 във вр. с ал.1, пр.1 от НК във вр. с чл.20, ал.4 във вр. с чл. 26, ал.1 от НК, за това, че в периода 28.03.1997г. - 31.03.1997г. при условията на продължавано престъпление, умишлено е улеснил В.Д.Ч и Е.Е.Н. в извършване на престъпление по чл.212, ал.4 във вр. с ал.1, пр.1 от НК във вр. с чл.20, ал.2 във вр. с чл.26, ал.1 от НК /документна измама/ - чрез използване на документи с невярно съдържание - фактури, справки-декларации, митнически декларации, да получат без правно основание чуждо движимо имущество - възстановен данъчен кредит от републиканския бюджет на стойност 186 384 000 /неденоминирани/ лева, като присвоеното имущество е в особено големи размери и представлява особено тежък случай, като е попълнил данъчни фактури с №05/28.03.1997г. и №06/31.03.1997г., като по този начин е действал като помагач. С разпореждане от 07.12.2011г. делото било прекратено и изпратено по компетентност на С.О.С, като на 19.12.2011г. било образувано НОХД №668/2011г. по описа на СОС. С Присъда №9/04.03.2014г. по посоченото ново дело ищецът отново бил признат за невиновен в извършване на престъплението, за което му е повдигнато

обвинение, и бил оправдан. По делото били проведени общо единадесет открити съдебни заседания, на които ищецът присъствал лично. С Решение №128/08.04.2016г. по ВНОХД №1006/2014г. на САС, въззивният съд потвърдил оправдателната присъда, като били проведени две открити съдебни заседания, на които ищецът отново присъствал. С Решение №250/23.02.2017г. по КНОХД №865/2016г. ВКС оставил в сила решението на по-долната инстанция. В касационното производство било проведено едно открито съдебно заседание, на което ищецът отново присъствал лично.

В исковата молба се сочи, че наказателното производство продължило повече от 19 години, като ищецът претърпял неимуществени вреди в огромен обем, като за същите претендира обезщетение в размер на 200 000 лв. През цялото това време ищецът изпитвал неудобства, чувствал се унижен, притеснен и несигурен, накърнени били моралните и нравствените ценности у личността, както и социалното му общуване. В резултат от незаконното обвинение се достигнало до засягане на негови лични права и законни интереси, причинен му бил дискомфорт и стрес, накърнени били честта и достойнството му, както и доброто му име и обществен престиж, с който се ползвал в обществото. За престъплението, за което ищецът бил обвинен - документна измама в особено големи размери, законодателят бил предвидил наказание лишаване от свобода от десет до двадесет години, което е тежко престъпление по смисъла на чл.93, т.7 от НК. Наказателното производство продължило изключително дълго – повече от 19 години, с което била нарушена разпоредбата на чл.6, ал.1 от ЕКЗПЧОС за гледане на делото в разумен срок. През целия този период ищецът изпитвал болки, страдания, неблагоприятни изживявания.

Твърди се, че незаконното обвинение рефлектирало върху целия живот на ищеца. Същият бил дискредитиран пред своите близки, роднини и приятели, изпитвал постоянно напрежение, притеснение, стрес и неблагоприятни емоции, влошило се здравословното и психическото му състояние. Преследвало го чувството за постоянна несигурност, усещал остър обществен негативизъм, редица негови приятели и роднини спрели да комуникират с него, чувствал постоянен страх и притеснение, че ще бъде осъден за престъпление, което не е извършил, и то докато е още в началото на живота си, в такава ранна възраст. През целия период на незаконното обвинение ищецът усещал силна неприязън от редица граждани към неговата личност, бил считан от цялото общество, включително и от близки, приятели и познати, за крупен престъпник, замесен в най-голяма схема за източване на ДДС, разкривана до този момент.

В исковата молба се излагат твърдения, че вследствие на незаконното обвинение освен психологични и психиатрични травми, на ищеца се проявили и други заболявания и здравословни проблеми. Описаните в исковата молба усложнения в здравословното състояние на ищеца били вследствие на силния стрес и напрежение, които претърпял от воденото срещу него наказателно производство.

Сочи се, че възрастта също следва да бъде отчетена при определяне на обезщетението. Към датата на повдигане на обвинението ищецът е едва навършил 23 години, като преди обвинението бил един от най-младите и обещаващи бизнесмени в региона, но обвинението объркало целия му живот, редица възможности за реализация не се били осъществили, защото хората го приемали за престъпник и за човек, който скоро ще лежи в затвора за дълго време. Освен това, за период от 7 месеца бил задържан и лишен от правото на свободно придвижване и избор на начин на живот, като през периода на задържането бил в изключително тежко психическо състояние, което се влошавало от провежданите разпити, дори обявил и гладна стачка. Наложената мярка забрана за напускане на страната, която неправомерно ограничила правото му на свободно придвижване, допълнително допринесла за настъпване на неимуществените вреди.

На следващо място се сочи, че случаят бил широко медийно отразяван в редица печатни и електронни издания, което довело до остър негативизъм спрямо личността на обвиняемия. Предвид високия обществен интерес към делото то се превърнало във водеща новина и било отразявано през целия период на производството. През това време многократно, както ставало ясно от самите публикации, служители на следствието, МВР и прокуратурата информирали медиите за хода на делото, като в тези множество статии/публикации директно се сочело името на Н.П..

В исковата молба се твърди, че поради воденото дълги години наказателно дело, множеството открити съдебни заседания, на които ищецът е следвало да присъства лично, наложените му мерки за неотклонение, както и огромната публичност и медийното отразяване на делото, попречили на ищеца да си намери работа. Това се отразило както на имуществената му сфера, тъй като той в продължителен период нямал средства да се издържа, така и на неимуществената му сфера, тъй като правил многократни опити да си намери работа, но предвид репутацията му, психическото му състояние поради висящото обвинение и необходимостта от постоянно лично явяване на откритите съдебни заседания, работодателите му отказвали, като в периода от повдигане на незаконното обвинение – 16.12.1997г. до 01.10.2005г. не успял да си намери работа.

Предвид изложеното в обстоятелствената част на исковата молба се прави искане да бъде постановен съдебен акт, с който П РБ да бъде осъдена да заплати на Н. СЛ. П. сумата в размер на 200 000 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди - болки и страдания, изразяващи се в причиняване на стрес и безпокойство, негативни емоции и преживявания, дискомфорт, влошаване на здравословното състояние, накърняване на честта, достойнството и доброто име в обществото, zlepоставянето пред близки и познати, многократните публикации в ежедневния местен и централен печат с информация за воденото наказателно производство, публикации и коментари в интернет пространството, представляващи пряка и непосредствена последица от незаконното обвинение срещу ищеца за периода от 16.12.1997г.

до 23.02.2017г., както и от незаконното му задържане под стража за периода от 13.12.1997г. до 03.07.1998г., за което обвинение ищецът е признат за невиновен с влязла в сила присъда, ведно със законната лихва върху главницата от 200 000 лева, считано от 23.02.2017г. - датата на влизане в сила на оправдателната присъда до окончателното изплащане на сумата. Претендират се и сторените разноски в настоящото производство.

В срока по чл.131 от ГПК е подаден отговор от ответната страна Прокуратура на Република България, в който се оспорва предявения иск. Ответникът не оспорва изложените в исковата молба твърдения относно хода на наказателното производство, като на свои ред излага следните фактически твърдения: Сочи, че през месец ноември 2004г. Окръжна прокуратура-Благоевград е внесла обвинителен акт срещу Н. СЛ. П. за престъплението, за което му е повдигнато обвинение. По образуваното НОХД №1224/2004г. по описа на Окръжен съд-Благоевград били проведени 29 съдебни заседания в периода 08.02.2005г.-09.09.2010г. С Присъда №134/09.09.2010г. по същото дело Н. СЛ. П. бил признат за невиновен и оправдан по повдигнатото му обвинение по чл.212, ал.4 във вр. с ал.1, пр.1 във вр. с чл.20, ал.4 и вр. с чл.26, ал.1 от НК. По протест на ОП-Благоевград на 15.03.2011г. било образувано ВНОХД №233/2011г. по описа на САС, по което с Решение №163/02.05.2001г. е отменена оправдателната присъда и делото е върнато за ново разглеждане от друг съдебен състав на ОС-Благоевград. На 05.05.2011г. било образувано ново НОХД №207/2011г. по описа на ОС-Благоевград, като с Разпореждане от 21.06.2011г. делото било прекратено и върнато на ДП заради допуснати процесуални нарушения. На 21.07.2011г. било образувано трето поред НОХД №355/2011г. по описа на ОС-Благоевград по внесен от ОП-Благоевград обвинителен акт, което с Разпореждане от 22.07.2011г. е прекратено и върнато на прокуратурата. На 14.11.2011г. ОП-Благоевград е внесла нов обвинителен акт в ОС-Благоевград, по което било образувано НОХД №561/2011г. по описа на съда, като с Разпореждане от 07.12.2011г. съдебното производство е прекратено и делото е изпратено по компетентност на С.О.С, където на 19.12.2011г. било образувано НОХД №668/2011г. по описа на СОС. С Присъда №9/04.03.2014г. по НОХД №668/2011г. по описа на СОС ищецът Н. СЛ. П. бил признат за невиновен и оправдан по предявеното му обвинение по чл.212, ал.4 във вр. с ал.1, пр.1 във вр. с чл.20, ал.4 и вр. с чл.26, ал.1 от НК. След протест на Софийска окръжна прокуратура, с Решение №128/08.04.2016г. по ВНОХД №1006/2014г. на САС, оправдателната присъда била потвърдена. С Решение №250/23.02.2017г. по КНОХД №865/2016г. ВКС оставил в сила решението на САС.

В отговора се твърди, че ищецът Н. СЛ. П. е предявил и друг иск срещу прокуратурата с правно основание чл.2, ал.1, т.3 от ЗОДОВ, с който е претендирал идентични неимуществени вреди в резултат на незаконно обвинение по сл. дело №94/2004г. на ОСлО-Благоевград, по което бил привлечен като обвиняем на 26.04.2004г. за извършено престъпление по чл.212, ал.4 във вр. с ал.2, пр.1 от НК /ред. ДВ бр.10/05.02.1993г./. На

03.05.2004г. по внесения обвинителен акт било образувано НОХД №14/2005г. по описа на Окръжен съд-Благоевград. Последното приключило с Присъда №150/28.06.2010г., в сила от 02.05.2012г., с която П. бил признат за невиновен и оправдан по повдигнатото му обвинение. Поради това част от претендираните от ищеца по настоящото дело неимуществени вреди били последица и от посоченото по-горе наказателно производство и вече били обезщетени с влязло в сила решение по гражданско дело №83/2014г. по описа на Окръжен съд-Благоевград. Сочи се, че за процесния период срещу ищеца има две обвинения, поради което е налице и друг увреждащ фактор. Твърди се, че наказателното производство, предмет на настоящия иск, е образувано на 23.02.2004г. с Постановление на Окръжна прокуратура-Благоевград, с което са отделени материали по сл.д.№242/1997г. по описа на ОСлО-Благоевград, поради което и претендираните вреди преди тази дата били неоснователни. Навежда се довод, че правото на иск за вреди в резултат на воденото наказателно производство по сл. дело №242/1997г. на ОСлО, за които не е извършена репарация по гр.дело №83/2014г. по описа на Окръжен съд-Благоевград е погасено по давност, както и частично била погасена претенцията за лихви. Твърди се още, че задържането под стража за периода от 13.12.1997г. до 03.07.1998г. било извършено по сл.д.№242/1997г. по описа на ОСлО-Благоевград преди отделянето на материалите по същото следствено дело и образуването на НОХД №668/2011г. по описа на СОС, като неимуществените вреди от тази мярка за процесуална принуда не били последица от незаконно обвинение, предмет на настоящия иск, вкл. вече били репарирани по гр.дело №83/2014г. В отговора се прави възражение, че претенцията за заплащане на сумата от 200 000 лв. е силно завишена. На следващо място се сочи че продължителността на съдебната фаза на процеса не се дължи на действия, респ. бездействия на Прокуратурата, която била решаващ орган само в досъдебната фаза на процеса, а ищецът имал качеството на обвиняем по сл.д.№242/1997г. само шест месеца и двадесет и два дни /до първото внасяне на делото в съда/. Настоява се още, че прокуратурата не е предприемала действия по медийно отразяване на наказателния процес. Оспорва се заболяванията на ищеца да са в пряка причинна връзка с предявеното му обвинение по сл.д.№242/1997г.

Ищецът Н. СЛ. П. не се явява лично в съдебно заседание. Представява се от надлежно упълномощен процесуален представител, който поддържа иска и пледира за уважаването му в предявения размер като основателен и доказан.

Ответната страна – П РБ, се представява от прокурор от Окръжна прокуратура-Благоевград, който поддържа правните доводи, изложени в писмения отговор. Моли за отхвърляне на исковата претенция като неоснователна, или в условията на евентуалност – за уважаването ѝ в понисък размер.

Въз основа на събраните по делото доказателства, преценени по отделно и в тяхната съвкупност, съдът приема за установена следната фактическа обстановка:

С Постановление за предварително задържане от 13.12.1997г. по следствено дело №242/1997г. по описа на Окръжна следствена служба-Благоевград е задържан Н. СЛ. П. за 24 часа, считано от 13.12.1997г. – 15.30 ч., като заподозрян в извършване на престъпление по чл.212, ал.4 от НК във вр. с чл.20, ал.2 от НК /ред. към 1997г./ за това, че на 14.05.1997г. в гр.Благоевград, е извършено престъпление от общ характер, наказуемо с лишаване от свобода или по-тежко наказание чрез съставяне на документи с невярно съдържание /справки декларации за теглене на данъчен кредит/ на стойност 169 милиона лева и е получил без правно основание сумата /възстановен ДДС/ с намерение да я присвои от ТДУ – Благоевград. В постановлението е посочено, че в жилището и офиса на Н. СЛ. П. са открити явни следи от престъплението – основание по чл.202, ал.1, т.3 от НПК. Задържането е било продължено от страна на прокуратурата за още три дни, считано от 14.12.1997г., 15.30 часа.

С Постановление за привличане на обвиняем и вземане на мярка за неотклонение от 16.12.1997г. по следствено дело №242/1997г. по описа на Окръжна следствена служба-Благоевград, Н. СЛ. П. е привлечен като обвиняем за извършено престъпление по чл.212, ал.4 от НК във вр. с чл.20, ал.2 от НК за това, че в съучастие с Р.К.Щ от Благоевград е съставил документи с невярно съдържание /справки декларации за теглене на данъчен кредит/ на стойност 169 милиона лева и е получил без правно основание сумата /възстановен ДДС/ с намерение да я присвои от ТДУ-Благоевград, като му е взета мярка за неотклонение „задържане под стража“.

С Постановление от 17.12.1997г. на следовател в Окръжна следствена служба-Благоевград на Н. СЛ. П. в качеството на обвиняем по ДП №242/1997г. по описа на ОСлС-Благоевград е наложена мярка „Забрана за напускане пределите на Република България“.

С Определение от 13.01.1998г. по ЧНД №2/1998г. Окръжен съд-Благоевград оставил без уважение жалбата на Н. СЛ. П. за изменение на взетата по отношение на него мярка „задържане под стража“ по сл.д. №242/1997г. по описа на ОСлС-Благоевград, като прокуратурата е изразила становище за неоснователност на искането.

По предложение на следовател при Окръжна следствена служба-Благоевград, С Определение №2482/03.07.1998г. по ЧНД №147/1998г. на Окръжен съд-Благоевград е изменена взетата по отношение на Н. СЛ. П. мярка за неотклонение „Задържане под стража“ с „парична гаранция“ в размер на 1 млн. лв. Съдът е приел, че с оглед изтичане на шестмесечния срок по чл.222, ал.3 от НПК, задържането е незаконно и са отпаднали основанията за същото. На същия ден - 03.07.1998г. Н. СЛ. П. бил освободен от ареста след представяне на разписка за внесена гаранция.

Установява се, че в хода на разследването по сл.д.№242/1997г. по описа на ОСлС-Благоевград, образуваното на 13.12.1997г. срещу Р.К.Щ и Н. СЛ. П. за престъпление по чл.212, ал.4 от НК във вр. с чл.20, ал.2 от НК, били предявени обвинения на още 17 лица – митнически служители, служители на

данъчната администрация, лица регистрирани като еднолични търговци/управители на търговски дружества. С определения от 16.12.2003г. на ОС-Благоевград, постановени на основание чл.239а, ал.3 във вр. с ал.1 и ал.4 от НПК делото било изпратено на ОП-Благоевград, като бил даден двумесечен срок да внесе в съда делото за разглеждане или да прекрати наказателното производство по отношение на обвиняемите Румяна Димитрова, Златинка Манолова и Росен Щерев. С Постановление от 16.02.2004г. на Окръжна прокуратура-Благоевград, от сл.д.№242/1997г. по описа на Окръжна следствена служба-Благоевград са отделени материалите по отношение на обвиняемите Умалт Адамович Осмаев, Златинка Атанасова Манолова, Румяна Петкова Димитрова и Валентин Иванов Велчев и част от тези по отношение на обвиняемите Борислав Найденов Борисов, Хари Антонов Катана, Р.К.Щ и Н. СЛ. П. - касаещи престъпната дейност на последните четирима във връзка с неправомерно възстановен ДДС на стойност 193 061 987 неденоминирани лева, преведени от републиканския бюджет по сметка на „Вайнах“ ООД, представлявано от обв. Осмаев, в самостоятелно производство. По така отделеното производство е образувано сл.д.№94/2004г. по описа на ОСлС-Благоевград, като с Постановление за привличане на обвиняем и вземане на мярка за неотклонение от 26.04.2004г. по сл.д.№94/2004г. ищецът Н. СЛ. П. е привлечен в качеството си на обвиняем за това, че на 16.05.1997г. е съставил документ с невярно съдържание – данъчна фактура №07/16.05.1997г. за закупуване на 1460 бр. интегрални памети тип SDRAM DIM, издадена от „АСД“ ООД Благоевград и получател „Вайнах“ ООД – Варна, като съзнателно е дал възможност на друго физическо лице – Омалт Алдамович Осмаев – Р.Р., в качеството му на представител на „Вайнах“ ООД – Варна да получи без правно основание чуждо движимо имущество – данъчен кредит от Републиканския бюджет /възстановено ДДС/ в размер на 193 061 987 неденоминирани лева, като имуществото е в особено големи размери и представлява особено тежък случай – престъпление по чл.212, ал.4 във вр. ал.2, пр.1 от НК.

С Постановление за привличане на обвиняем и вземане на мярка за неотклонение от 10.02.2004г. по сл.д.№242/1997г. по описа на Окръжна следствена служба-Благоевград Н. СЛ. П. е привлечен като обвиняем за престъпление по чл.212, ал.4 във вр. с ал.2, пр.1 във вр. с чл.26, ал.1 от НК за това, че на неустановено място за периода от 28.03.1997г. до 31.03.1997г. при условията на продължавано престъпление е съставил документи с невярно съдържание – данъчни фактури, като съзнателно е дал възможност на други физически лица да получат без правно основание чуждо движимо имущество – собственост на републиканския бюджет, в размер на 186 384 000 стари лева, като имуществото е в особено големи размери и случаят е особено тежък, както следва: 1. На 28.03.1997г. е съставил документ с невярно съдържание – данъчна фактура №5/28.03.1997г. за закупуване на С MOS интегрални памети, тип „RAM“, издадена от ЕТ "Д.К."с получател „АСД“ ООД, като съзнателно е дал възможност на друго физическо лице – В.Д.Ч от гр.София да

получи без правно основание данъчен кредит от републиканския бюджет /възстановено ДДС/ в размер на 77 880 000 /неденоминирани/ лева от ТДУ-София, ДС-К; 2. На 31.03.1997г. е съставил документ с невярно съдържание – данъчна фактура №6/31.03.1997г. за закупуване на C MOS интегрални памети, тип „RAM“, издадена от ЕТ "Д.К." с получател „АСД“ ООД, като съзнателно е дал възможност на друго физическо лице – Е.Е.Н. от гр.София да получи без правно основание данъчен кредит от републиканския бюджет /възстановено ДДС/ в размер на 88 044 000 /неденоминирани/ лева от ТДУ-София, ДС-К.

С Постановление за привличане на обвиняем и вземане на мярка за неотклонение от 27.04.2004г. по сл.д.№242/1997г. по описа на Окръжна следствена служба-Благоевград Н. СЛ. П. е привлечен като обвиняем за престъпление по чл.212, ал.4 във вр. с ал.1, пр.1 във вр. с чл.20, ал.4 и вр. с чл.26, ал.1 от НК за това, че в гр.Благоевград в периода 28.03.1997г.-31.03.1997г. при условията на продължавано престъпление умишлено е улеснил В.Д.Ч от гр.София и Е.Е.Н. от гр.София в извършване на престъпление по чл.212, ал.4 във вр. с ал.1, пр.1 във вр. с чл.26, ал.1 и във вр. с чл.20, ал.2 от НК /документна измама/ - чрез използване на документи с невярно съдържание - фактури, справки-декларации, митнически декларации, да получат без правно основание чуждо движимо имущество - възстановен данъчен кредит от републиканския бюджет на стойност 186 384 000 /неденоминирани/ лева, като присвоеното имущество е в особено големи размери и представлява особено тежък случай, като е попълнил данъчни фактури с №05/28.03.1997г. и № 06/31.03.1997г., като по този начин е действал като помагач, както следва:

1. На 28.03.1997г. умишлено е улеснил В.Д.Ч от София в извършване на престъпление /документа измама/ - чрез използване на документи с невярно съдържание – справка-декларация с вх.№08-221/14.04.1997г., данъчна фактура №04/25.03.1997г., митническа декларация №1-1933/03.04.1997г. да получи без правно основание чуждо движимо имущество – възстановен данъчен кредит от републиканския бюджет в размер на 98 340 000 /стари/ лева, преведени по банков път с платежни нареждания: от 25.04.1997г. – 40 000 000 /стари/ лева; 05.05.1997г. – 20 000 000 /стари/ лева; от 07.05.1997г. – 38 340 000 /стари/ лева по сметка №*****, банков код 62 19 62 14-Булбанк АД – София, като е попълнил данъчна фактура №05/28.03.1997г. за закупуване на C MOS интегрални памети, тип „RAM“ с получател „АСД“ ООД-Благоевград и доставчик ЕТ "Д.К."

2. На 31.03.1997г. умишлено е улеснил Е.Е.Н. от София в извършване на престъпление /документа измама/ - чрез използване на документи с невярно съдържание – справка-декларация с вх.№08-221/14.04.1997г., данъчна фактура №02/25.03.1997г., митническа декларация №1-1932/03.04.1997г. да получи без правно основание чуждо движимо имущество – данъчен кредит от републиканския бюджет /възстановен ДДС/ на стойност 88 044 000 /неденоминирани/ лева от ТДУ-София, ДС-К, преведени по банков път с

платежни нареждания: от 25.04.1997г. – 40 000 000 лева; 05.05.1997г. – 20 000 000 лева; от 07.05.1997г. – 28 044 000 /стари/ лева по сметка №*****, банков код 62 19 62 14-Булбанк АД – София, като е попълнил данъчна фактура №06/31.03.1997г. за закупуване на C MOS интегрални памети, тип „RAM“ с получател „АСД“ ООД-Благоевград и доставчик ЕТ "Д.К."

В Постановлението за привличане на обвиняем от 27.04.2004г. е посочено, че на привлеченото в качеството на обвиняем лице Н. СЛ. П. е взета мярка „парична гаранция“ в размер на 1 000 000 /неденоминирани/ лева.

По делото не се оспорват следните факти, които са изнесени и от двете страни в исковата молба респ. в отговора: През месец ноември 2004г. Окръжна прокуратура-Благоевград е внесла обвинителен акт срещу Н. СЛ. П. за престъплението, за което му е повдигнато обвинение с Постановлението от 27.04.2004г. По образуваното НОХД №1224/2004г. по описа на Окръжен съд-Благоевград били проведени 29 съдебни заседания в периода 08.02.2005г.-09.09.2010г. С Определение от 19.07.2006г. по НОХД №1224/2004г. наложената мярка „забрана за напускане пределите на Република България“ е отменена. С Присъда №134/09.09.2010г. по същото дело Н. СЛ. П. бил признат за невиновен и оправдан по повдигнатото му обвинение по чл.212, ал.4 във вр. с ал.1, пр.1 във вр. с чл.20, ал.4 и вр. с чл.26, ал.1 от НК. По протест на ОП-Благоевград на 15.03.2011г. е образувано ВНОХД №233/2011г. по описа на САС, по което с Решение №163/02.05.2011г. е отменена оправдателната Присъда №134/09.09.2010г. и делото е върнато за ново разглеждане от друг съдебен състав на ОС-Благоевград. На 05.05.2011г. е образувано ново НОХД №207/2011г. по описа на ОС-Благоевград, като с Разпореждане от 21.06.2011г. делото е прекратено и върнато на ДП заради допуснати процесуални нарушения. На 21.07.2011г. било образувано трето поред НОХД №355/2011г. по описа на ОС-Благоевград по внесен от ОП-Благоевград обвинителен акт, което с Разпореждане от 22.07.2011г. е прекратено и върнато на прокуратурата. На 14.11.2011г. ОП-Благоевград внесла обвинителен акт в ОС-Благоевград, по който било образувано НОХД №561/2011г. по описа на съда, като с Разпореждане от 07.12.2011г. съдебното производство е прекратено и делото е изпратено по компетентност на С.О.С, където на 19.12.2011г. било образувано НОХД №668/2011г. по описа на СОС.

С Присъда №9/04.03.2014г. по НОХД №668/2011г. по описа на СОС ищецът Н. СЛ. П. е признат за невиновен и оправдан по предявеното му обвинение по чл.212, ал.4 във вр. с ал.1, пр.1 във вр. с чл.20, ал.4 и вр. с чл.26, ал.1 от НК. След протест на Софийска окръжна прокуратура, с Решение №128/08.04.2016г. по ВНОХД №1006/2014г. на САС, оправдателната присъда била потвърдена. С Решение №250/23.02.2017г. по КНОХД №865/2016г. ВКС оставил в сила решението на САС.

От материалите по приобщеното към настоящото дело гр.д.№83/2014г. по описа на Окръжен съд-Благоевград се установява, че по отделеното сл.д. №94/2004г. по описа на ОСлС-Благоевград на 12.05.2004г. Окръжна

прокуратура-Благоевград е внесла в ОС-Благоевград обвинителен акт и било образувано наказателно дело от общ характер – първоначално под №531/2004г. по описа на ОС-Благоевград, а впоследствие образувано като НОХД №14/2005г. по описа на ОС-Благоевград. С Присъда №150 от 28.06.2010г. по НОХД №14/2005г. по описа на ОС-Благоевград, ищецът Н. СЛ. П. е признат за невиновен в това, че на 16.05.1997г. на неустановено място е съставил документ с невярно съдържание-фактура №7/16.05.1997г. за закупуване на 1460 бр. интегрални памети тип SDRAM DIM издадена от „АСД“ ООД гр.Благоевград като доставчик на "В"ООД-гр.В - получател, като съзнателно е дал възможност на друго физическо лице - О.А.О от Р.Р. в качеството му на управител на „Вайнах“ ООД, да получи без правно основание чуждо движимо имущество - данъчен кредит от Републиканския бюджет /възстановен ДДС/ в размер на 193 061 987 неденоминирани лева, като имуществото е в особено големи размери и деянието представлява особено тежък случай - престъпление по чл.212, ал.4 /ред. към м.май 1997г./ във вр. с ал.2, пр.1 от НК, като на основание чл.304 от НПК е оправдан по повдигнатото срещу него обвинение. С Решение №205/31.08.2011г. по ВНОХД №751/2010г. на Софийски апелативен съд е потвърдена оправдателната присъда на ОС-Благоевград. С Решение №25/02.05.2012г. по КНОХД №2929/2011г. по описа на ВКС, е оставено в сила решението на САС.

С Решение №5392/29.12.2014г. по гр.д.№83/2014г. по описа на Окръжен съд-Благоевград, влязло в сила на 05.11.2015г., П РБ е осъдена да заплати на ищеца Н. СЛ. П. сумата от 7 000 лв., представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди на основание чл.2, ал.1, т.3, пр.1 от ЗОДОВ в резултат на неправомерно повдигнато обвинение по сл.д.№94/2004г. по описа на ОСлС-Благоевград, по НОХД №14/2005г. по описа на ОС-Благоевград, за това, че на 16.05.1997г. е извършил престъпление по чл.212, ал.4 /ред. към м.май 1997г./ във вр. с ал.2, пр.1 от НК, ведно със законната лихва, считано от 02.05.2012г. до окончателното заплащане на сумата.

По делото е представена Епикриза №2512/402, издадена от МБАЛ Пулс-Благоевград, Отделение по кардиология, от която се установява, че ищецът Н. СЛ. П. е бил хоспитализиран в периода 05.04.2013г-08.04.2013г. с диагноза – „ИБС.НАП - акцелерира. Несигнификантна коронарна атеросклероза. АХ І ст.“, като е постъпил в лечебното заведение с оплаквания от тежест зад гръдната кост и недостиг на въздух. Според Етапната епикриза от 14.01.2014г., издадена от д-р К.Т., ИПСМП по неврология, ищецът е с диагноза – смесено тревожно разстройство, като от снетата от пациента анамнеза се установява, че от няколко години има прогресиращи оплаквания от тревожност, лесна раздразнителност, безсъние и главоболие, отпадналост, няма желание за нищо, стоене вкъщи без контакт с други хора, кризи със стягане в гърдите, световъртеж, отпадналост, които оплаквания пациентът свързва със съдебните дела, които води и изостряне на състоянията около датите на делата.

Видно от Удостоверение изх. №010192000826973/24.02.2020г., издадено от

НАП, ТД-София, за периода от 01.01.1998г. до 31.12.2005г., Н. СЛ. П. е имал регистриран трудов договор с "Мш-М" ООД, считано от 01.10.2005г. до 29.06.2006г.

По делото са представени извадки от публикации от печатни и електронни информационни издания - от Информационен всекидневник – вестник "С.", година VII, брой 3 /сряда 07.01.1998г./; вестник "С.", година VII, брой 4 /четвъртък 08.01.1998г./; вестник "С.", година VII, брой 8 /вторник 13.01.1998г./; Извадка от информационен всекидневник "С.", година VII, брой 58 /събота - неделя 14-15.03.1998г./; Извадка от информационен всекидневник "С.", година VII, брой 62 /четвъртък 19.03.1998г./; Извадка от информационен всекидневник "С.", година VII, брой 86 /петък 16.04.1998г./; Извадка от информационен всекидневник "С.", година VII, брой 87 /петък 17.04.1998г./; Извадка от информационен всекидневник "С.", година VII, брой 92 /петък 24.04.1998г./; Извадка от информационен всекидневник "С.", година VII, брой 93 /събота-неделя 25-26.04.1998г./; публикация в сайта „Е-79 News“ от 30.03.2010г.; публикация в сайта „Блиц“ от 08.05.2015г.; публикация в сайта „Dunavmost“ от 11.12.2015г., от които се установява, че в медиите са оповестявани данни във връзка с предприетото срещу ищеца и други лица разследване за неправомерно теглене на данъчен кредит, задържането му под стража, хода на наказателното производство, като в част от статиите е посочено името на ищеца.

От приложената справка за съдимост се установява, че Н. СЛ. П. не е осъждан.

По делото е разпитан св.С. П. – брат на ищеца. В своите показания свидетелят заявява, че си спомня за случая, тъй като бил преди рождения ден на брат му – 15.12.1997г. Около тази дата от брат му нямало никаква вест за около седмица. Тогава семейството му си помислило, че е заминал някъде с приятелката си да честват празника. Но впоследствие научили от адв.М, че Н. е задържан. Случилото се оказало отражение върху връзката на брат му. Освен това били прекъснати и студентските му права и не успял да завърши висше образование. Свидателят научил от адвоката, че ищецът е в недобро здравословно състояние, тъй като обявил гладна стачка и отказвал да се храни. Свидателят твърди, че след като бил освободен от ареста, брат му вече не бил същият човек – затворил се в себе си, не искал да контактува с никого, приятелите му също го избягвали, негативно му се отразило и медийното отразяване на случая. Сочи, че по това време брат му имал сериозна приятелка, с която имали планове да създадат семейство, но след това, което се случило, тя го напуснала. Брат му искал да започне нов живот, да започне нова връзка и да създаде семейство, но обстоятелството, че е обвинен в тежко престъпление, не му давало мира; страдал, преживявал го тежко. Воденото наказателно производство повлияло и на здравословното му състояние – имал няколко пристъпа. Освен това се наложило да се откаже от бизнеса си и да продаде дружествения си дял, тъй като бизнес партньорите му не искали да имат общо с него. Наложило се родителите им да работят допълнително, за да

покриват разходите по делото и адвокати. Според свидетеля преди всяко съдебно заседание брат му изпадал в нервна криза, тревожил се. Свидетелят сочи, че до 2016г. ищецът живеел с родителите си, а от 2016г. живее в Англия.

От заключението на допуснатата и назначена комплексна съдебно-психиатрична и психологична експертиза, изготвена от вещите лица д-р К. К. – специалист психиатър и В. М. – клиничен психолог, се установява следното: Преди на ищеца да бъде повдигнато обвинение, същият е бил емоционално и физически в добра кондиция, при липса на данни за предхождащ невротизъм, психотизъм или личностово разстройство. Бил в ясно съзнание, добре ориентиран, със запазена връзка с реалността, емоционално съответен, волево организиран, без качествени мисловни и възприятни разстройства повлияващи поведенческите му изяви. Повдигнатото на ищеца обвинение, поддържано в периода 16.12.1997г. до 23.02.2017г. се е отразило неблагоприятно върху психичното здраве на ищеца Н. СЛ. П..

При задържането му и узнаването на факта, че е заподозрян в извършване на тежко престъпление, бил шокиран и объркан, изпитал страх, почувствал се безпомощен, унижен, застрашен, в безизходица. Поради изненадата, психическия натиск, изолацията и специфичните условия, дефицита на информация, липсата на контрол над ситуацията и сложността ѝ, породеното напрежение и тревожност ескалирали до степен отразяваща се на способността му да се ориентира сам в ситуацията и да взема решения. Възприемането на факта, че е привлечен като обвиняем за тежко престъпление и му е наложена тежка мярка за неотклонение, продължителната изолация в специфични условия, упражнявания вербален и невербален натиск при задържането и разпитите, накърняващ честта и човешкото му достойнство, представляващ необичайно внезапна промяна в социалната му ситуация, белязана от сериозна дългосрочна заплаха за настоящето и бъдещето му, е отключило „остра стресова реакция“ с начало минути след въздействието на стресора и манифестирано с променяща се клинична картина. Експертите сочат, че острата стресова реакция затихва в рамките на часове до 3 дни.

Това състояние било последвано във времето от посттравматично стресово разстройство, протрахиран отговор на стресогенното събитие и ситуация на прекомерна заплаха. Клиничната картина включвала сънища и кошмари, повтарящо се изживяване на травмата под формата на внезапно оживяване на минали сцени, емоционална притъпеност, отчужденост от другите хора, липса на съзвучие към заобикалящата среда, анхедония и избягване на действия и ситуации напомнящи за травмата, депресивно настроение, тревожност, безпокойство, чувство на невъзможност за справяне със ситуацията и за продължаване на съществуването в нея, суицидални намерения, нарушаване на рутинните ежедневни дейности, по-интензивно изразени в първите три месеца.

След 6 мес. и 20 дни изолация, освидетелстваният трябвало да превъзмогне

и треса от последиците от стресогенното събитие - очернено име, формиран чрез медиите негативен обществен резонанс, финансова и морална криза в родителското семейство, осъдителните реакции от страна на роднини, отдръпването на приятели и колеги, разклатено здраве, раздяла с любим човек, участие в множество процесуално-следствени действия. Отключеното в ареста състояние във времето флукутирало по интензивност – изтръпвал при позвъняване, избягвал контактите и темата, бил раздразнителен, страдал от безсъние, имал кошмари, потискал спомените си от ареста, имал прилошавания, станал затворен и свит, без блясък в очите, чувствал се обречен, не искал да се забавлява.

Вещите лица сочат, че в периода 2000-2004г. ищецът вече бил емоционално по-стабилен и по-пълноценно вграден, работел и се справял добре. Но с началото на съдебната фаза 2004-2005г. по образуванията срещу него две наказателни дела – НОХД №1224/2004г. и НОХД №14/2005г. по описа на ОС-Благоевград, тревогите му се удвоили и се отразявали по-значимо на емоционалния му статус, междуличностните му контакти и социалното му функциониране като цяло. Преди и след съдебни заседания бил много напрегнат, неспокоен, раздразнителен. Най-големият му страх бил, че може да получи осъдителна присъда и да лежи десетки години в затвора. Непрекъснато мислил за делото, вниманието и концентрацията му страдали.

С постановяването на първите оправдателни присъди на 28.06.2010г. и 09.09.2010г. за ищеца се появила светлина в тунела, но поради протестите на прокуратурата крайт на тунела не се виждал. Според вещите лица в този период стресорът действал, но не със същата сила. Ищецът се опитал да заживее отново, но неуспешно – имал едногодишна връзка, която приключила през 2013г., а до 2014г. имал собствена фирма. Изчерпан от негативни преживявания бил загубил способността си да се забавлява и да се обвързва. Получавал стенокардни пристъпи и паник атаки.

Висящото наказателно производство в неговата досъдебна и съдебна фаза е ограничавало и влошавало значимо свободата и качеството му на живот.

В периода от 16.12.1996г. до 23.02.2017г. ищецът е бил подложен на изключително продължителен и тежък стрес, отразяващ се негативно на психичното му здраве и е довел до трайна промяна на личността му. В периода на висящност на наказателното производство същият е изпитвал цялата палитра от негативни преживявания, вкл. душевна болка и страдание. Поддържаното обвинение и свързания с него интензивен продължителен стрес е допринесло за възникване на диагностицираното през 2013г. кардиологично заболяване „ИБС.НАП - акцелерирала. Несигнификантна коронарна атеросклероза. АХ I ст.“. Вещите лица сочат, че АХ /артериалната хипертония/ по своя характер е психоматично заболяване с отключване на стенокардни пристъпи, а заседналият начин на живот и недоброто хранене в ареста и след него, биха могли да бъдат и по-вероятно са част от констелацията от причини допринесли за появата на ИБС /исхемична болест на сърцето/, доколкото няма данни да е налице фамилна обремененост с ИБС,

нито преди образуването на наказателното производство да е страдал от ИБС, а моментът на самото заболяване е през време на наказателното производство.

Налице са данни за засягане на междуличностните отношения на Н.П. във всички сфери на общуване като пряка последица от участието му в качеството на обвиняем за горепосочения период.

Според вещите лица и понастоящем П. продължава да носи белега от очернянето и от страха от провал заключен вътре в себе си. Негативните емоции преживени през време на НП се актуализират в различни житейски и професионални ситуации и се изявяват в симптоми като задух, напрежение, тремор, многократни проверки, мнителност, капсулираност. От психологическото изследване на афективната сфера се констатира изразено завишение по скалите за тревожност и депресия, съответно личностна и ситуативна тревожност. Към момента на освидетелстването се констатира наличието на трайна промяна на личността след катастрофални преживявания. В резултат на изключително продължителния стрес, на който ищецът е бил подложен в периода на досъдебната и съдебната фаза на наказателния процес, е настъпила явна и трайна промяна в начина, по който П. възприема, отнася се или мисли за себе си и околните. Тази промяна е свързана с ригидно и неадаптивно поведение на личността, каквото не е било наблюдавано преди патогенното преживяване, водещо до сериозно нарушаване на междуличностовото, социалното и професионално функциониране. Констатира се наличието на следните особености на личността, които не са били налице преди НП – недоверие към света, чувство за празнота и безнадеждност, хронично чувство на нервно напрежение, като че ли е на ръба, под постоянна заплаха. Тази промяна е продължила повече от 2 г. и не е предпоставена от друго психично разстройство или груба мозъчна увреда. Налице са критериите за поставяне на диагнозата: Трайна промяна на личността след катастрофални преживявания. В съдебно заседание експертите уточняват, че трайната промяна на личността е последица от посттравматичното стресово разстройство, което пък от своя страна се проявява след отзвучаване на острата реакция на стреса.

Вещите лица сочат, че като тревожен човек, с просоциално ориентирана ценностна система ищецът извежда сред основните ценности в ценностната си система и общественото мнение. Широкото медийно отразяване на наказателното производство в медиите е довело до негативен обществен резонанс, който допълнително е натоварил емоционално както П., така и членовете на неговото семейство. Очернянето по този начин на доброто име, с което се е ползвал преди началото на НП и медийното му отразяване, е рефлектирало негативно и на отношенията му с бизнес партньори и приятели, евентуални работодатели и пр.

В експертизата е посочено, че наличието на паралелно протичащо второ наказателно производство срещу Н.П. в периода 2004-2010г. е допълнително натоварващ фактор. Вещите лица сочат, че не може да се отграничи в каква степен в този период всяко едно от двете производства е натоварвало

емоционално П. и се е отразявало на състоянието му – ефектът бил наслояващ се. Но според вещите лица неблагоприятните последици от преживяното в периода 1997г.-2004г. – предварително задържане, няколко привличания като обвиняем, мярка за неотклонение „задържане под стража“, свързана с изолация в специфични условия в период от 6 мес. и 20 дни, участието му в множество процесуално-следствени действия на ДФ; и от преживяното в съдебната фаза, продължила от 2004г. до 2017г., несъмнено са се отразили в значително по-голяма степен за крайния вредоносен резултат и са в основата на острата стресова реакция и последвалото посттравматично стресово разстройство.

При така установената фактическа обстановка, съдът прави следните правни изводи:

Правната квалификация на предявения иск е по чл.2, ал.1, т.3, пр.1 от ЗОДОВ, съобразно изложените от ищеца фактически твърдения, че от П РБ му е повдигнато обвинение за извършено престъпление от общ характер, по което е оправдан с влязла в сила присъда и в резултат на незаконното обвинение е претърпял неимуществени вреди, чието възмездяване претендира по делото. За да възникне отговорността по чл.2, ал.1, т.3, пр.1 от ЗОДОВ са необходими три предпоставки: 1. Повдигане на обвинение на лице за извършване на престъпление; 2. Наказателното производство да е приключило с оправдаването на лицето по повдигнатото му обвинение; 3. Настъпване на вреди и причинно-следствена връзка между незаконното обвинение и вредите. Тази отговорност е следствие от задължението на прокуратурата да повдига и поддържа в съда само обосновани обвинения, както и от задължението да доказва и установява пред съда виновността на привлечените към наказателна отговорност лица. Именно неизпълнението на това задължение, независимо по какви причини е осъществено, е основание за възникване на гаранционната отговорност на прокуратурата по чл.2, ал.1, т.3, пр.1 от ЗОДОВ. Крайният акт, с който се определя законосъобразността или законосъобразността на обвинението, е влязлата в сила оправдателна присъда /Решение №113/17.09.2018г. по гр.д.№1603/2017г. на ВКС, IV г.о.; Решение №239/26.03.2019г. по гр.д.№4963/2017г. на ВКС, IV г.о./.

Налице са посочените по-горе основания за ангажиране отговорността на държавата в лицето на прокуратурата – образувано е Досъдебно производство – сл. дело №242/1997г. по описа на Окръжна следствена служба-Благоевград, в рамките на което с Постановление за привличане на обвиняем и вземане на мярка за неотклонение от 16.12.1997г. на ищеца е повдигнато обвинение за извършено престъпление от общ характер по чл.212, ал.4 от НК във вр. с чл.20, ал.2 от НК /ред. към 1997г./, за което законът предвижда наказание лишаване от свобода от десет до двадесет години /впоследствие обвинението е прецизирано с изготвяне и предявяване на нови постановления за привличане в качеството на обвиняем при правна квалификация на престъплението по чл.212, ал.4 във вр. с ал.1, пр.1 във вр. с чл.26, ал.1 от НК/. Прокуратурата е повдигнала и поддържала посоченото обвинение, наложила е

мерки за неотклонение спрямо обвиняемото лице, изразявала е становище за неоснователност на искането за изменение на мярката за неотклонение „Задържане под стража“ в по-лека, внасяла е неколkokратно обвинителни актове в съда и е протестирала оправдателните присъди, които вредоносни действия са осъществени от ответната страна. Не се оспорва и другият елемент от фактическия състав – оправдаване на ищеца по повдигнатото му обвинение с влязла в сила оправдателна присъда – Присъда №9/04.03.2014г. по НОХД №668/2011г. по описа на СОС, потвърдена с Решение №128/08.04.2016г. по ВНОХД №1006/2014г. на САС, оставено в сила с окончателно Решение №250/23.02.2017г. по КНОХД №865/2016г. на ВКС.

Съгласно чл.4 от ЗОДОВ държавата отговоря за вредите, които се явяват пряка и непосредствена последици от увреждането.

Ищецът поддържа в исковата молба, че е претърпял неимуществени вреди от незаконното му задържане под стража от 13.12.1997г. до 03.07.1998г., както и от незаконно обвинение, поддържано от 16.12.1997г. до 23.02.2017г., за което е бил оправдан с влязла в сила Присъда №9/04.03.2014г. по НОХД №668/2011г. по описа на СОС. Неимуществените вреди са индивидуализирани в обстоятелствената част на исковата молба по следния начин: причиняване на стрес и безпокойство, напрежение, негативни емоции и преживявания, дискомфорт, ограничаване на правото на свободно придвижване и избор на начин на живот, влошаване на здравословното състояние и психическо състояние, накърняване на честта, достойнството и доброто име в обществото, злепоставянето пред близки и познати, негативния медиен отзвук чрез многократните публикации в ежедневния местен и централен печат с информация за воденото наказателно производство, публикации и коментари в интернет пространството, провалена професионална реализация.

Обезщетението за неимуществени вреди в хипотезата на чл.2 от ЗОДОВ е за увреждане на неимуществени права, блага или правнозащитими интереси. Вредите се изразяват в нравствените, емоционални, психически, психологически терзания на личността; накърнената чест, достойнство, добро име в обществото. Целта на обезщетението е не да поправи вредите, а да възстанови психическото, емоционално и психологическо равновесие на пострадалото лице /Решение №239/26.03.2019г. по гр.д.№4963/2017г. на ВКС, IV г.о.; Решение №311/14.03.2018г. по гр.д.№300/2017г. на ВКС, IV г.о./.

Повдигането на незаконно обвинение само по себе си е увреждащо действие, тъй като засяга личния, семеен, социален и професионален живот на обвиненото лице, както и неговите авторитет и достойнство /Решение №204/26.10.2020г. по гр.д.№4605/2019г. на ВКС, IV г.о./.

Приема се, че по време на цялото наказателно производство лицето, обвинено в извършване на престъпление, за което впоследствие е оправдано, изпитва неудобства, чувства се унижено, притеснено и несигурно. Накърнени са моралните и нравствените ценности у личността, както и социалното му общуване. Счита се, че това са обичайни вреди, които настъпват винаги в

резултат на наказателно производство, поради което за установяването им не са необходими формални, външни доказателства /Решение №165/16.06.2015г. по гр.д.№288/2015г. на ВКС, III г.о./. В случаите, когато се търсят увреждания над обичайното, съдът може да ги уважи само при успешно проведено главно и пълно доказване на вредите и причинната връзка.

В настоящия случай по делото са събрани свидетелски показания, от които се установяват преживените от ищеца негативни емоции, изразяващи се в изпитване на притеснения, стрес и страх от бъдещия изход на делото, опетняване на името му в обществото и накърняване на честта и достойнството му, засягане на личния му живот и професионалната му реализация, както и отрицателното въздействие на медийното отразяване на случая и влошаване на здравословното му състояние, вследствие на незаконните действия на ответната страна. От показанията на св.С. П. се установява, че повдигнатото обвинение и задържането под стража на ищеца са се отразили негативно върху същия - станали причина той да прекъсне студентските си права и да не успее да завърши висшето си образование; да прекрати връзката с приятелката си, с която преди това планирали да създадат семейство; да се откаже от бизнеса си поради негативното отношение и недоверие на бизнес партньорите му; в ареста бил в недобро здравословно състояние, тъй като обявил гладна стачка; след излизането от ареста се затворил в себе си, не искал да контактува с никого; приятелите му също го избягвали; повлияло на здравословното му състояние – получавал пристъпи; преди и след съдебни заседания изпадал в нервна криза и се тревожил; преживявал тежко медийните публикации и страдал. Съдът кредитира показанията на разпитания свидетел, независимо от родствената му връзка с ищеца, доколкото същите са последователни, логични, вътрешно непротиворечиви, като кореспондират изцяло както с приобщените по делото писмени доказателствени средства, така и със заключението на назначената по делото комплексна съдебно-психиатрична и психологична експертиза. В същото време претърпените неимуществени вреди са от такова естество, че са свързани с преживявания на лични и интимни чувства и емоции, които предполагат споделянето им с най-близките, поради което именно те могат да дадат най-достоверна информация за такива вреди. В подкрепа на изводите за наличие на твърдените с исковата молба неимуществени вреди, представляващи пряка и непосредствена последица от повдигнатото незаконно обвинение, е и приетото по делото заключение на комплексната съдебно-психиатрична и психологична експертиза. Вещите лица дават заключение, че при задържането му и узнаване за повдигнатото обвинение ищецът бил шокиран и объркан, изпитал страх, почувствал се безпомощен, унижен, застрашен, в безизходица, съответно отключил остра стресова реакция. Това състояние във времето било последвано от посттравматично стресово разстройство, което намирало проявление в сънища и кошмари, повтарящо се изживяване на травмата под формата на внезапно оживяване на минали сцени, емоционална притъпеност, отчужденост от другите хора,

анхедония и избягване на действия и ситуации напомнящи за травмата, депресивно настроение, тревожност, безпокойство, чувство на невъзможност за справяне със ситуацията и за продължаване на съществуването в нея, суицидални намерения, нарушаване на рутинните ежедневни дейности, бил раздразнителен, станал затворен и свит, изпитвал недоверие към света, чувство за празнота и безнадеждност, хронично чувство на нервно напрежение, чувство, че е под постоянна заплаха. Преди и след съдебни заседания бил много напрегнат, неспокоен, раздразнителен. Най-големият му страх бил, че може да получи осъдителна присъда и да лежи десетки години в затвора. Непрекъснато мислил за делото, вниманието и концентрацията му страдали. През целия период от 16.12.1996г. до 23.02.2017г. ищецът бил подложен на изключително продължителен и тежък стрес, отразяващ се негативно на психичното му здраве и довел до трайна промяна на личността му. Негативните емоции преживени през време на НП се актуализират в различни житейски и професионални ситуации и се извяват в симптоми като задух, напрежение, тремор, многократни проверки, мнителност, капсулираност. От психологическото изследване на афективната сфера се констатира изразено завишение по скалите за тревожност и депресия, съответно личностна и ситуативна тревожност. Висящото наказателно производство в неговата досъдебна и съдебна фаза ограничило и влошило значимо свободата и качеството на живот на ищеца. Засегнати били междуличностните отношения като пряка последица от участието му в качеството на обвиняем за горепосочения период. Широкото медийно отразяване на наказателното производство в медиите допълнително натоварило емоционално П.. Очерняването по този начин на доброто име, с което се е ползвал преди началото на НП и медийното му отразяване, рефлектирало негативно и на отношенията му с бизнес партньори и приятели, евентуални работодатели.

При така установеното, съдът счита, че от събраните свидетелски показания и от заключението на комплексната съдебно-психиатрична и психологична експертиза се установява, че ищецът е претърпял неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от незаконното обвинение, изразяващи се в продължителен и тежък стрес, страх, безпокойство; накърняване на неговия авторитет и достойнство - бил дискредитиран пред близки, роднини, приятели и бизнес партньори, които го третирали като престъпник и се отдръпнали от него; засегнати били социалния, семейния и личния му живот, образованието и професионалната му реализация – прекъснал висшето си образование, връзката с приятелката си и бил принуден да напусне фирмата, в която бил съдружник; засегнати били междуличностните отношения - станал затворен, свит, не желал да общува, да се забавлява и загубил способността си да се обвързва. По отношение на изложеното в исковата молба твърдение, че поради воденото дълги години наказателно дело и огромната публичност, ищецът дълго време не могъл да си намери работа, защото работодателите му отказвали, съдът

намира, че данните по делото сочат, че ищецът не е работил от 1998г. до 2000г. /по сведения на ищеца пред вещите лица/. От 2000г. до 2004г. работил в "М.Ш." вкл. като ръководител на фирмата. От представеното удостоверение от НАП се установява, че е имал регистриран трудов договор с "Мш-М" ООД, считано от 01.10.2005г. до 29.06.2006г. След това създал своя фирма "С т." която функционира до 2014г., а след прекратяване на дейността ѝ, ищецът заминал да работи в Англия.

Според съда ищецът в производството успя да докаже, че е претърпял и посочените в исковата молба неимуществени вреди, изразяващи се във влошаване на здравословното и психическото му състояние, които са в пряка причинно-следствена връзка с процесното увреждане. Последното се потвърждава от заключението на комплексната съдебно-психиатрична и психологична експертиза, от приложените писмени доказателства за здравословното състояние на ищеца, както и от свидетелските показания. Вещите лица дават заключение, че поддържаното обвинение и свързания с него интензивен продължителен стрес е допринесло за възникване на диагностицираното през 2013г. кардиологично заболяване „ИБС.НАП - акцелерирала. Несигнификантна коронарна атеросклероза. АХ I ст.“, съгласно представена Епикриза №2512/402, издадена от МБАЛ Пулс-Благоевград. Св. Светослав П. също потвърждава, че здравето на брат му се влошило и неколkokратно получавал пристъпи.

От експертизата се установява и засягане на психичното здраве на ищеца вследствие на незаконното обвинение. Вещите лица са констатирали, че ищецът страда от трайна промяна на личността след катастрофални преживявания. В съдебно заседание експертите уточняват, че трайната промяна на личността е последица от посттравматичното стресово разстройство, което пък от своя страна се проявява след отзвучаване на острата реакция на стрес. Уточнили са, че се касае за много сериозно психично разстройство, при което личността е трайно променена и което е в пряка причинна връзка с процесното увреждане. Последното се потвърждава и от представената Етапната епикриза от 14.01.2014г., издадена от д-р К.Т., ИПСМП по неврология, според която на ищеца е поставена диагноза – смесено тревожно разстройство, чиято симптоматика се свързва със съдебните дела и която се изостря около датите на заседанията.

Съдът анализира приобщените по делото извадки от печатни и електронни информационни източници, ведно със свидетелските показания и експертното заключение, и намира за доказано твърдението на ищеца, че широкото обществено разгласяване на случая чрез оповестяването му в медиите, вкл. чрез директно посочване на името на ищеца в статиите като участник в престъпна схема, е допринесло за по-големия обем и интензитет негови болки и страдания. Вещите лица сочат, че широкото медийно отразяване на наказателното производство в медиите е довело до негативен обществен резонанс, който допълнително е натоварил емоционално П.. Опетняването по този начин на доброто му име е рефлектирало негативно и на отношенията му

с бизнес партньори и приятели, евентуални работодатели. св.С. П. потвърждава, че медийното отразяване на случая се отразило изключително негативно на брат му.

При така установените като причинени неимуществени вреди, тяхното обективно проявление и интензитет, и причинната им връзка с незаконно повдигнатото и поддържано обвинение, съдът следва да определи дължимия размер на обезщетението за тяхното възмездяване.

Обезщетението за неимуществени вреди от деликта по чл.2, ал.1, т.3 от ЗОДОВ се определя глобално – за всички претърпени неимуществени вреди от този деликт. В мотивите към решението си обаче, съдът трябва да посочи конкретно обстоятелствата, които е взел предвид, както и значението им за определения от него размер на обезщетението за неимуществените вреди /Решение №50/02.04.2020г. по гр.д.№2375/2019г. на ВКС, IV г.о./.

Неимуществените вреди са конкретно определими и присъденото парично обезщетение за тях следва да съответства на необходимостта за преодоляването им, следва да е достатъчно по размер за репарирането им – в съответствие с общоприетия критерий за „справедливост“ и с оглед особеностите на конкретния случай, като същевременно обезщетението не следва да надвишава този достатъчен и справедлив размер, необходим за обезщетяването на конкретно претърпените неимуществени вреди, които могат, и поначало са различни във всеки отделен случай.

Понятието „справедливост“ по смисъла на чл.52 от ЗЗД не е абстрактно, а е свързано с преценката на редица конкретни, обективно съществуващи при всеки отделен случай обстоятелства, които следва да се вземат предвид от съда при определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди. Такива обстоятелства са вида, характера, интензитета и продължителността на увреждането на ищеца. Конкретно при исковете по чл.2, ал.1, т.3 от ЗОДОВ такива правно релевантни обстоятелства за определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди са: тежестта на повдигнатото обвинение, дали то е за едно или за няколко отделни престъпления – умишлени или по непредпазливост; дали ищецът е оправдан, респ. – дали наказателното производство е прекратено по всички обвинения срещу него, или по част от тях, а по други е осъден; продължителността на наказателното производство, включително дали то е в рамките или надхвърля разумните срокове за провеждането му; дали ищецът е бил задържан и продължителността на задържането му, както и вида и продължителността на другите мерки за неотклонение и на другите наложени на ищеца ограничения в рамките на наказателното производство; броя и продължителността на извършените с негово участие процесуални действия; дали срещу ищеца са водени и други наказателни производства; както и по какъв начин всичко това се е отразило на ищеца – има ли влошаване на здравословното му състояние и в каква степен и от какъв вид е то, конкретните преживявания на ищеца, и изобщо – цялостното отражение на предприетото срещу него наказателно преследване върху живота му – семейство, приятели, професия и

професионална реализация, обществен отзвук и пр.; като ориентир за определяне паричния еквивалент на неимуществените вреди, следва да служи още и стандартът на живот в страната към периода на увреждането; разгласа и публичност на обвинението; постановени осъдителни присъди; стигнало ли се е до разстройство на здравето, а ако увреждането на здравето е трайно, каква е медицинската прогноза за развитието на заболяването; вида на нематериалните увреждания, тяхната продължителност и интензитет, личността на увредения, данните за предишни осъждания, начина на живот, ценностна система и обичайната среда на пострадалия; /Решение №50/02.04.2020г. по гр.д.№2375/2019г. на ВКС, IV г.о.; Определение №263/14.03.2016г. по гр.д.№838/2016г. на ВКС, IV г.о.; Решение №178/29.07.2015г. по гр.д.№6693/2014г. на ВКС, IV г.о.; Решение №51/11.03.2021г. по гр.д.№2340/2020г. на ВКС, IV г.о.; Решение №60/14.05.2019г. по гр.д.№2324/2018г. на ВКС, IV г.о.; Решение №270/16.02.2018г. по гр.д.№284/2017г. на ВКС, IV г.о./.

База при определяне на паричното обезщетение за причинени неимуществени вреди, служат стандарта на живот в страната и средностатистическите показатели за доходи по време на възникване на увреждането, като справедливостта изисква сходно разрешаване на аналогични случаи, като израз на общоприетата оценка и възприетото в обществото разбиране за обезвреда на неимуществени вреди от един и същи вид, поради което следва да се съобразява и съдебната практика в сходни хипотези, а също и не бива да се допуска размерът на обезщетението да бъде източник на обогатяване за пострадалия /Решение №108/13.08.2018г. по гр.д. №3053/2017г. на ВКС, IV г.о./.

Претърпените от ищеца вредни последици от неимуществен характер следва да бъдат ценени във връзка със следните правнорелевантни обстоятелства: В настоящия случай на ищеца е било повдигнато едно обвинение за умишлено престъпление, което е тежко по смисъла на чл.93, т.7 от НК, за което законът предвижда наказание „лишаване от свобода от десет до двадесет години“, кое обстоятелство обуславя висок интензитет на негативни психически преживявания, изразяващи се в страх, стрес и притеснение от реализиране на наказателна отговорност чрез принудително изолиране в местата за лишаване от свобода за дълъг период от време. По отношение на ищеца е била взета най-тежката мярка за неотклонение „задържане под стража“ с продължителност 6 месеца и 20 дни, в които ищецът е бил в изолация в специфични условия, като през същия период освен във влошено психическо състояние, има данни и за влошаване на здравословното му състояние. Следва да се отбележи, че мярката за неотклонение е продължила извън законоустановените срокове, а след това е била заменена с „парична гаранция“ в размер на 1 млн. лв. На ищеца е била наложена и друга мярка за процесуална принуда - „Забрана за напускане пределите на Република България“ за период от повече от 8 години и половина - от 17.12.1997г. до 19.07.2006г. Упражнената спрямо ищеца

процесуална принуда посредством налагането на различни по вид и интензитет мерки със значителна продължителност, довели до ограничаване правото на свободно придвижване и избор на начин на живот, следва да се ценят като обстоятелства, обуславящи по-висок размер на дължимо обезщетение. Утежняващо отговорността на ответника обстоятелство е и продължителността на наказателното производство – повече от 19 години, което нахвърля многократно разумните срокове за разглеждане на делото. От образуване на досъдебното производство /на 13.12.1997г./ и привличане на ищеца в качеството на обвиняем /на 16.12.1997г./ до внасяне на първия обвинителен акт в съда /през ноември 2004г./ са изминали повече от 6 години. През този период на ищеца неколkokратно са повдигани нови обвинения, поради необходимостта от прецизирането им, респ. са му провеждани разпити в качеството на обвиняем. Самото ДП според настоящия състав е продължило извън разумния срок за провеждане на разследване, въпреки фактическата и правна сложност на делото и броя на обвинените лица. Това е наложило неколkokратно през 2003г. със съдебни актове, постановени по реда на чл.239а от НПК, Окръжен съд-Благоевград да даде срок за приключване на разследването и внасяне на делото в съда респ. за прекратяването му. Сроковете не са били спазени, а е последвало отделяне на част от материалите по делото и извършване на ново привличане. След внасяне от ОП-Благоевград на първия обвинителен акт през 2004г., е образувано НОХД №1224/2004г. по описа на Окръжен съд-Благоевград, което е продължило близо 6 години. Страните не оспорват, че по същото са били проведени 29 съдебни заседания, като предвид тежестта на повдигнатото обвинение, личното участие на ищеца във всяко едно от тях е било задължително /липсват данни производството да е протекло при условията на задочно такова/. Постановената по това дело оправдателна присъда е била протестирана от прокуратурата. Следва трикратно внасяне на нови обвинителни актове срещу ищеца и образуване на нови съдебни наказателни дела, след неколkokратни връщания на делото на ДП поради допуснати от органите на досъдебното производство процесуални нарушения. Последното съдебно производство - НОХД №668/2011г. по описа на СОС е продължило от 19.12.2011г. до 04.03.2014г., по което не се оспорва, че ищецът е участвал лично в 11 съдебни заседания. Наказателното производство е приключило три години след постановяване на оправдателната присъда на СОС – с влизане в сила на присъдата на 23.02.2017г. Всичко гореанализирани обстоятелства, свързани с тежестта на повдигнатото обвинение, вида и продължителността на наложените мерки за процесуална принуда, продължителността на наказателното производство, което е извън всякакви разумни срокове за провеждането му; значителния брой на извършените с участието на ищеца процесуални действия, в т.ч. изключително големия брой съдебни заседания, неколkokратното привличане в качеството на обвиняем, четирикратно внасяне на нови обвинителни актове в съда, отмяна на оправдателна присъда, са все обстоятелства, обуславящи висок интензитет на увреждане.

В същото време следва да се отчете и факта, че когато му е било повдигнато обвинение ищецът е бил млад, в трудоспособна възраст, в разцвета на силите си, в началото на професионалното си развитие и с възможност да гради кариера и да продължи обучението си, както и да създаде семейство. Както беше посочено обаче, вследствие на задържането му под стража и повдигнатото обвинение, са били засегнати личния му живот и професионалната реализация, вкл. за период от около 2г. не е можел да си намери работа, което се е отразило и на имуществената му сфера. Наказателното производство е продължило почти 20 г., с произтичащите от това ограничения, като във възрастта, на която е бил ищецът докато е траело НП по принцип човек е най-активен в професионален и личен план – тогава създава семейство, утвърждава се в обществото и се развива професионално. Преди НП ищецът се е ползвал с добро име в обществото, бил предприемчив, млад и успешен бизнесмен, а вследствие на предприетото спрямо него наказателно производство бил опетнен авторитетът му, което се отразило и на междуличностовите му контакти.

Като обстоятелство, което обуславя смекчаване на преживените от ищеца негативни психически емоции от незаконното обвинение е постановената оправдателна присъда по НОХД №1224/2004г. по описа на Окръжен съд-Благоевград, след който момент се установява намаляване на стреса, ищецът опитал да заживее отново, макар и с кратковременно проявление предвид подадения протест от прокуратурата.

По отношение на наведените от ответната страна доводи, че част от претендираните от ищеца по настоящото дело неимуществени вреди били последица и от повдигнатото му друго обвинение по сл. дело №94/2004г. на ОСлО-Благоевград, и че същите вече били обезщетени с влязло в сила решение по гражданско дело №83/2014г. по описа на Окръжен съд-Благоевград, настоящият съдебен състав намира следното:

Съдебната практика приема, че когато присъжда обезщетение по иск, предявен въз основа на едно от незаконните обвинения и в случаи на установеност по делото, че срещу ищеца е имало и други обвинения, този факт е от значение както при изследване на причинната връзка, така и при съблюдаване критерия на чл.52 от ЗЗД. При това условие, наличието на други обвинения е относимо като факт и без да е въведено като основание на иска, като при изследване на причинния процес и определянето на дължимото обезщетение за решаващия съд е от значение дали ищецът е вече обезщетен - изцяло или за част от вредите, които претендира. В този смисъл е Решение №216/28.11.2014г. по гр.д.№1604/2014г. на ВКС.

По делото се установи, че за част от процесния период /16.12.1997г. – 23.02.2017г./, през който ищецът е търпял неимуществени вреди, освен повдигнатото и поддържано обвинение по сл.д.№242/1997г. по описа на ОСлС-Благоевград, срещу ищеца е имало и друго обвинение по сл.д. №94/2004г. по описа на ОСлС-Благоевград, поддържано в периода 26.04.2004г. – 02.05.2012г., т.е. за период от около 8 години срещу ищеца е

имало повдигнати две обвинения. Едновременното протичане на две наказателни производства е фактор, който обуславя по-висок интензитет на негативни преживявания на ищеца. Това обстоятелство обаче не изключва причинно-следствената установеност на вредите от процесното незаконно обвинение, което е и първо по ред, с наложена мярка „задържане под стража“, с много по-голяма продължителност, с обществен отзвук, което и според експертното заключение се е отразило в значително по-голяма степен за крайния вредоносен резултат. В същото време при определяне размера на дължимото обезщетение следва да се отчете обстоятелството, че част от претърпените от ищеца психически терзания за процесния период са били във връзка с паралелното протичане и на друго наказателно производство, приключило с оправдателна присъда, за незаконното обвинение по което, ищецът вече е получил съответна имуществена репарация в размер на 7 000 лв.

Настоящият състав като взе предвид всички относими обстоятелства за определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди, преценени съобразно принципа на справедливост по смисъла на чл.52 от ЗЗД във връзка с §1 от ЗОДОВ, социално-икономическата обстановка в страната и съдебната практика по сходни казуси, счита че за обезщетяване на същите е необходима сумата от 90 000 лева. За тази сума предявеният иск с правно основание чл.2, ал.1, т.3 от ЗОДОВ е основателен и доказан. Последната сума съответства на доказаните действително претърпени неимуществени вреди и отговаря на общественото разбиране за справедливост. Този размер отчита болките и страданията, които са доказани и чието настъпване е в пряка причинна връзка с незаконното обвинение, а също удовлетворява и изискването за справедливо възмездяване на морално увреденото лице. Над тази сума предявеният иск следва да се отхвърли.

Съгласно разясненията, дадени в т.4 от Тълкувателно решение №3 от 22.04.2004г. по тълк.д.№3/2004г. на ВКС, ОСГК, началният момент на забавата /съответно - началният момент на дължимостта на мораторната лихва/ и началният момент на погасителната давност при незаконни актове на правозащитни органи, изразили се в незаконно обвинение за извършено престъпление, възниква от влизане в сила на прокурорския акт за прекратяване на наказателното производство, съответно - от влизане в сила на оправдателната присъда за извършено престъпление. Това разрешение е възприето, съобразявайки принципа, че ЗОДОВ определя специален ред и условия за обезщетяване на пострадалите лица, като за неуредените в закона случаи се прилагат общите разпоредби на ЗЗД. Като принципно е възприето и положението, че вземането за обезщетяване на вреди възниква след признаване по законен ред незаконността на акта, действието или бездействието на държавния орган, от който момент настъпва също и изискуемостта на вземането, започва да тече погасителната давност и се дължи мораторна лихва. В настоящия случай оправдателната присъда е влязла в сила на 23.02.2017г., след която дата е започнал да тече погасителен

давностен срок за предявяване на иск за обезщетяване на вредите, причинени на лицето от незаконното обвинение. Същият е с продължителността по чл.110 от ЗЗД, поради което към датата на предявяване на иска за неимуществени вреди по настоящото дело на 17.07.2020г., същият не е изтекъл /Решение №437/02.07.2014г. по гр.д.№1020/2012г. на ВКС, IV г.о./.

По отношение на възражението за частично погасяване на претенцията за мораторна лихва: Съгласно чл.111, б."в" от ЗЗД давността за погасяване на вземането за лихви е тригодишна. Няма основание да се приеме, че по отношение на вземането за лихва върху обезщетението за неимуществени вреди е приложима общата петгодишна давност по чл.110 от ЗЗД, която касае главницата. Съгласно чл.52 от ЗЗД обезщетението за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост, като при неизпълнение на паричното задължение, длъжникът дължи обезщетение в размер на законната лихва от деня на забавата - чл.86, ал.1 от ЗЗД. Става въпрос за вземания от различен характер, като предмет на обезщетението по чл.52 от ЗЗД е обезвредата на неимуществените вреди, които пострадалият от деликта е претърпял, а предмет на обезщетителната лихва са вредите, които същият е претърпял от забавата в обезщетяването на неимуществените вреди /Решение №230/19.12.2014г. по гр.д.№1425/2014г. на ВКС, III г.о.; Решение №67/24.06.2011г. по т.д.№323/2010г. на ВКС, I т.о. и др./.

В настоящия случай искът по чл.2, ал.1, т.3 от ЗОДОВ е предявен на 17.07.2020г., с което давността е прекъсната. Доколкото давностният срок е тригодишен и вземането за лихва възниква ден за ден, тази част от вземането, възникнала преди 17.07.2017г. е погасена по давност. Следователно лихва не се дължи за периода от 23.02.2017г. до 17.07.2017г. и се дължи такава за период от три години от 17.07.2017г. до датата на исковата молба 17.07.2020г. и до окончателното изплащане на главницата, за който период вземането не е погасено по давност. Тоест погасени са лихвите, които са извън тригодишния период преди датата на исковата молба - преди 17.07.2017г.

По разноските:

Съгласно чл.10, ал.3 от ЗОДОВ, ако искът бъде уважен изцяло или частично, съдът осъжда ответника да заплати разноските по производството, както и да заплати на ищеца внесената държавна такса. Съдът осъжда ответника да заплати на ищеца и възнаграждение за един адвокат или юрисконсулт, ако е имал такъв, съразмерно с уважената част от иска.

Ищецът е направил следните разноски – 10 лв. платена държавна такса. Не са представени доказателства за заплатено адвокатско възнаграждение. Ответната страна не претендира разноски и не е направила такива по делото.

На основание цитираната разпоредба ответната страна следва да бъде осъдена да заплати на ищеца сумата от 10 лв., представляваща разноски по делото за платена държавна такса, както и да плати по сметка на Окръжен съд-Благоевград сумата от 1134 лв. за експертиза.

Водим от гореизложеното, Окръжен съд-Благоевград

РЕШИ.

ОСЪЖДА П РБ, представлявана от главния прокурор, с адрес гр.С, бул. В да заплати на ищеца Н. СЛ. П., ЕГН *****, с постоянен адрес гр.Б, ул. К.М, сумата от 90 000 лв. /деветдесет хиляди лева/, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди на основание чл.2, ал.1, т.3, пр.1 от ЗОДОВ в резултат на незаконно повдигнато обвинение по сл.д. №242/1997г. по описа на Окръжна следствена служба-Благоевград, по НОХД №1224/2004г., НОХД №207/2011г., НОХД №355/2011г., НОХД №561/2011г. всички по описа на Окръжен съд-Благоевград, НОХД №668/2011г. по описа на С.О.С, както и от незаконното му задържане под стража за периода от 13.12.1997г. до 03.07.1998г., за което обвинение ищецът е признат за невиновен с Присъда №9/04.03.2014г. по НОХД №668/2011г. по описа на С.О.С, влязла в сила на 23.02.2017г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от 17.07.2017г. до окончателното изплащане на сумата, както и сторените по делото разноски в размер на 10 лв. /десет лева/ за платена държавна такса, като **ОТХВЪРЛЯ** като неоснователен предявения иск за неимуществени вреди над уважения размер от 90 000 лв. /деветдесет хиляди лева/ до пълния му предявен размер от 200 000 лв. /двеста хиляди лева/, както и за присъждане на законна лихва върху главницата за периода от 23.02.2017г. до 17.07.2017г.

ОСЪЖДА П РБ, представлявана от главния прокурор, с адрес гр.С, бул. В да заплати по сметка на Окръжен съд-Благоевград сумата от 1134 лв. /хиляда сто тридесет и четири лева/ за заплатено от бюджетната сметка на съда възнаграждение на вещите лица по приетата комплексна съдебно-психиатрична и психологична експертиза.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски апелативен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Окръжен съд – Благоевград: _____